

भीष्मेण सर्वमुक्तेऽसि कृष्णेन विदुरेण च । ममाप्यवश्यं वक्तव्यः प्रीत्या ते नृपसत्तम । १५५
 एतत् सर्वं यथान्यायं कुर्वीथा भूरिदक्षिण । प्रियस्तथा प्रजानां त्वं स्वर्गे सुखमवाप्स्यसि ।
 अश्वमेधसहस्रेण योजयेत् पृथिवीपतिः । पालयेदाऽपि धर्मेण प्रजास्तुल्यफलं भवेत् ।
 इति श्रीमहाभारते आश्रमवासिके पर्वणि आश्रमवासपर्वणि सप्तमेऽध्यायः ॥ ७ ॥
 ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ एवमेतत् करिष्यामि यथात्य पृथिवीपते । भूयश्चैवानुशास्योऽहं भवता पार्थिवर्षभ ।
 भीष्मे स्वर्गमनुप्राप्ते गते च मधुसूदने । विदुरे सञ्जये चैव कोऽन्यो मां वक्तुमर्हति ।
 यत्तु मामनुशास्तीह भवानद्य हिते स्थितः । कर्त्ताऽस्मि तन्महीपाल निर्दुतो भव पार्थिव । १५६
 एवमुक्तः स राजर्षिर्धर्मराजेन धीमता । कौन्तेयं समनुज्ञातुमियेष भरतर्षभ ।
 पुत्र संशाम्यतां तावन्मनापि बलवान् श्रमः । इत्युक्त्वा प्राविशद्राजा गान्धार्था भवनं तदा ।
 तमासनगतं देवी गान्धारी धर्मचारिणी । उवाच काले कालज्ञा प्रजापतिसमं पतिं ।
 अनुज्ञातः स्वयं तेन व्यासेन त्वं महर्षिणा । युधिष्ठिरस्यानुमते कदाऽरण्यं गमिष्यसि ।
 ॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ गान्धार्यहमनुज्ञातः स्वयं पित्रा महात्मना । युधिष्ठिरस्यानुमते गन्ताऽस्मि न चिरादनं । १५७
 अहं हि तावत् सर्वेषां तेषां दुर्युधदेविनां । पुत्राणां दातुमिच्छामि प्रेतभावानुगं वसु ।
 सर्वप्रकृतिसन्निध्यं कारयित्वा स्ववेश्मनि ।
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ इत्युक्त्वा धर्मराजः प्रेषयामास वै तदा । स च तद्वचनात् सर्वं समानिन्ये महीपतेः ।
 ततः प्रतीतमनसो ब्राह्मणाः कुरुजाङ्गलाः । क्षत्रियाश्चैव वैश्याश्च शूद्राश्चैव समाचयुः ।
 ततो निष्क्रम्य नृपतिलस्मादन्तःपुरात्तदा । ददृशे तं जनं सर्वं सर्वाश्च प्रकृतोत्तथा । १५८
 समवेतांश्च तान् सर्वान् पौरान् जानपदांस्तथा । अनागतानभिप्रेक्ष्य समस्तञ्च सुहृज्जनं ।
 ब्राह्मणांश्च महीपाल नानादेशसमागतान् । उवाच मतिमान् राजा धृतराष्ट्रो विशाम्यते ।
 भवन्तः कुरवश्चैव चिरकालं सहेषिताः । परस्परस्य सुहृदः परस्परहिते रताः ।
 यदिदानीमहं ब्रूयामस्मिन् काल उपस्थिते । तथा भवद्भिः कर्त्तव्यमविचार्य ववो मम ।
 अरण्यगमने बुद्धिर्गान्धारीसहितस्य मे । व्यासस्यानुमते राज्ञस्तथा कुन्तीसुतस्य मे । १५९
 भवन्तोऽप्यनुजानन्तु मा च वो भूदिचारणा । अस्माकं भवताश्चैव येयं प्रीतिर्हि शाश्वती ।
 न च साऽन्येषु देशेषु राज्ञामिति मतिर्भ्यम । आन्तोऽस्मि वयसाऽनेन तथा पुत्रविनाहतः ।
 उपवासकृशश्चास्मि गान्धारीसहितोऽनघाः । युधिष्ठिरगते राज्ये प्राप्तश्चास्मि सुखं महत् ।
 मन्ये दुर्योधनैश्चर्याद्विशिष्टमिति सत्तमाः । मम चान्वस्य वृद्धस्य हतपुत्रस्य का गतिः ।
 च्छते वनं महाभागास्तन्माऽनुज्ञातुमर्हय । तस्य तद्वचनं श्रुत्वा सर्वे ते कुरुजाङ्गलाः । १६०
 बाष्पमन्दिग्धया वाचा रुरुदुर्भरतर्षभ । तानविब्रुवतः किञ्चित् सर्वान् शोकपरायणान् ।
 पुनरेव महतिजा धृतराष्ट्रोऽब्रवीदिदं ।
 इति श्रीमहाभारते आश्रमवासिके पर्वणि आश्रमवासपर्वणि अष्टमेऽध्यायः ॥ ८ ॥